

ІСТОРИЧНА БІБЛІОГРАФІЯ ВОЛИНІ

У Волинській науковій бібліотеці ім. Олени Пчілки в 1993 р. створено відділ краєзнавчої роботи. Його основне завдання, як і бібліотеки в цілому, - виявити, зібрати, зберегти й надати читачеві матеріали, пов'язані з нашим краєм, забезпечити широкий загальний бібліографічний інформацією.

Фонд відділу формується з книг, брошур, періодичних видань, буклетів, плакатів, фото- і фотоматеріалів. Тут зберігається і обов'язковий примірник друкованих видань. Значну частину масиву становлять книги з історії, зокрема «Історія Волині», «Історія міст і сіл УРСР. Волинська область», «Історія Луцька» О. Михайлюка та І. Кічія, «Луцьку 900 років», «Битва під Берестечком» І. Свешникова тощо. Є рідкісні книги про Волинь, видані в дореволюційній Росії: «Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии» М. Теодоровича (5 т.), його ж книги «Город Владимир Волынской губернии в связи с историей Волынской епархии» і «Волынская духовная семинария», книга «Волынь. Исторические судьбы Юго-Западного края», видана П. Батюшковим, 5-й том багатотомного видання «Живописная Россия», де є інформація про Волинську губернію. З книг польською мовою: двотомник «Волинь під поглядом статистичним, історичним і археологічним» Т. Стецького, «Луцьк на Волині» А. Войнич, «Спогади Волині, Полісся і Литви» Ю. Крашевського. Є копії деяких старовинних книг. Це - «Краткий исторический очерк г. Луцка и памятники старины, поныне в нем сохранившиеся» Л. Орди, «Древности Луцка и его прошлое» О. Мердера, «Архитектура старого Луцка» Л. Маслова та ін. Інтерес науковців, студентів викликають праці житомирського Товариства дослідників Волині, зокрема розвідки відомого вченого П. Тутковського «Карстовые явления и самобытные артезианские ключи в Волынской губернии», «Послетретичные озера в северной полосе Волынской губернии», «Месторождения строительных камней в Луцком уезде Волынской губернии».

Чимало літератури про наш край видається зарубіжними українознавчими центрами, передусім Інститутом дослідів Волині у Вінніпезі (Канада). Від працівника цієї установи п. І. Онуфрійчука ми одержали в подарунок двотомний краєзнавчий словник О. Цинкаловського «Стара Волинь і Волинське Полісся», його ж працю «Старовинні пам'ятки Волині», «Нарис історії Волинської землі» І. Левковича, «Позиція Великої Волині в Українській державі 1918 року»

В. Трембіцького. На жаль, не маємо всіх випусків такого цікавого й цінного збірника, як «Літопис Волині» (є тільки 12 та 13, 14-й томи). Були б дуже вдячні, якби наукові, громадські установи, бібліотеки чи приватні особи з діаспори надіслали або передали для ОНБ літературу про нашу область, адже йдеться про духовні запити понад 22 тисяч читачів.

Окрім книг з історії, у краєзнавчому фонді є природнича, економічна, художня, мистецтвознавча література тощо. Зведений краєзнавчий каталог відображає документи про область (незалежно від того, чи є вони у фонді), вказує місцезнаходження документа (160 позицій, є систематична, топографічна та біобібліографічна частина). Цікавий розділ літератури про видатних уродженців краю і про відомих людей, які перебували на Волині. Це, зокрема, - діячі Луцького братства Галшка Гулевичівна і Данило Братковський, історики та громадські діячі Вячеслав Липинський, Іван Власовський, Анатолій Дублянський, українські вчені-філологи А. Кримський, Є. Шабліовський, відомі художники Й. Кондзелевич, А. Лазарчук, М. Рокицький та ін.

Готуються і видаються краєзнавчі бібліографічні посібники. У системі національної бібліографії це єдиний вид бібліографії, де максимально широко й повно представлені (в тому числі аналітично) твори друку, що вміщують різноманітні відомості про окремі території. Видається поточний бібліографічний покажчик «Література про Волинську область» (щоквартально), який інформує про нові надходження.

Випускається «Календар знаменних і пам'ятних дат Волині» (спільно з краєзнавчим музеєм), постійно оформляється в центрі міста вітрина, яка інформує про знаменні й пам'ятні дати краю. Маємо різноманітні тематичні бібліографічні посібники: «Пам'ятки історії і культури Волинської області», «Літопис найважливіших і пам'ятних подій історії Волині», «Молодість древнього міста», «Віки і сучасність», «Зберегти й примножити» та ін. Незабаром вийде покажчик, присвячений життю і творчості Олени Пчілки.

Різнманітні форми й методи поширення краєзнавчої літератури. Мета - спонукати читачів до глибокого вивчення історії краю, його традицій, природних багатств, пам'яток історії й культури. На це спрямовані виставки літератури, презентації книг волинських авторів, тематичні вечори, присвячені пам'ятним датам, видатним діячам, чий життєвий шлях пролягав через Волинь.

Значний інтерес викликали такі книжкові

виставки: «Волинь: минуле і сучасне», «Діячі науки й культури - цвіт Волинської землі», «Олена Пчілка та Леся Українка».

Проводилися вечори-зустрічі творчої інтелігенції з членами Спілки письменників України. Організовувалися заходи, присвячені 75-річчю утворення «Просвіти» на Волині, 75-річчю Злуки УНР і ЗУНР. Бібліотека бере участь у роботі краєзнавчого товариства, зокрема в історико-краєзнавчих конференціях «Минуле і сучасне Волині», які щороку проводяться на базі Волинського університету ім. Лесі Українки. Одне з наукових повідомлень - «Історична бібліографія Волині».

З ІСТОРІЇ БІБЛІОТЕЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА В ЦНБ*

До Уманського краєзнавчого товариства.

Всенародня Бібліотека України, йдучи за вимогами життя, провадить широку організаційну й бібліографічну краєзнавчу роботу. Предмет краєзнавчої активності В.Б.У. - це друковане на Україні й про Україну слово. Незалежно якого спеціального змісту й форми це слово, В.Б.У. збирає, утворює комплекти, бібліографічно опрацьовує й популяризує його. Отже, перший крок краєзнавчої бібліотечної роботи - це збирання друків українського походження й значення. А для збирання потрібно заручитися постійними інформаціями й допомогою з місць. В.Б.У., сподіваючись допомоги з боку Уманського краєзнавчого товариства, просить: 1) провадити постійне, систематичне збирання всього, що виходило й виходить друком в Умані й на Уманщині, незалежно якою мовою, якого змісту й розміру, - і весь такий матеріал, в 1-3 примірниках, досилати на адресу В.Б.У.; 2) організувати роботу з'ясування, яка є тепер українознавча література в бібліотеках Умані й Уманщини, і в яких саме бібліотеках. До цього корисно було б притягати учнів, заклавши з них спец. краєзнавчий гурток. За українознавчу літературу вважаємо: 1) всю літературу, що торкається українського народу або витворена українським народом; 2) літературу, що вийшла на території України, - отже, всю літературу, що всебічно охоплює український народ і Україну, незалежно, якою мовою й де вийшла ця література. Детальні відомості буде вислано, коли Вам буде потрібно.

Описувати краще на картках. Таким чином Товариство складе собі корисну картотеку, й для В.Б.У. буде легко її скопіювати. На картці слід зазначити: автора, рік видання, назву твору, місце видання, видавця, котре видання, число сторінок і шифр бібліотеки, де ця книжка нахо-

* Науковий архів ЦНБ.

Друкується зі збереженням мови оригіналу

© Підготувало до друку Н.Солонською.

Наші співробітники надають довідково-бібліографічну допомогу членам обласного краєзнавчого товариства у підготовці видань «Звід пам'яток історії і культури Волинської області», «Атлас історії культури Волинської області» та енциклопедичного довідника «Волинь».

Серед читачів краєзнавчого відділу - працівники освіти й культури, інженерно-технічні працівники, журналісти, студенти, науковці та краєзнавці-аматори. Багатопланова діяльність відділу сприяє науковим дослідженням, суспільно-політичному й культурному розвитку області, формуванню світогляду і вихованню патріотизму, відродженню ідеї самоцінності отчого краю.

Зразок картки надсилається. Коли буде складено картотеку, тоді може постати питання про утворення в Умані спеціальної українознавчої бібліотеки. Такі бібліотеки має бути утворено по всіх містах України. <...>

МАНДАТ

Всенародня Бібліотека України при Українській Академії Наук у Києві цим уповноважує Олександра Ілліча ПАШИНУ збирати й надсилати Всенародній Бібліотеці такі друковані матеріали, незалежно від того, якою мовою вони видані:

1) видання Прилуцьких колишніх земських установ: управ, зборів, дум, волосних управлінь;

2) видання різних громадських, освітніх, благодійних і інших організацій: їх устави, протоколи, звіти;

3) місцеву пресу;

4) всі взагалі місцеві видання;

5) матеріали про «Просвіти» та їх бібліотеки, інвентарі бібліотек, записи вимог читачів, каталоги й ин.;

6) матеріали про всі інші бібліотеки Прилуччини;

7) похідні видання Пирятинщини й інших територій, що складають тепер Прилуччину;

8) матеріали бібліографічні, що торкаються до діячів, літераторів, учених Прилуччини й Пирятинщини;

9) всякі інші друковані матеріали, які при нагоді він зможе одержати для Всенародньої Бібліотеки України.

Тим. вик. об. директора В.Б.У. (В.Іваницький)

Учений секретар (Ф.Міхневич)

*До М.О.Криловської
Новгород-Сіверський на Чернигівщині,
Манастирська вул.*

Всенародня Бібліотека України в роботі поповнення своїх краєзнавчих книжкових фондів